

A visegrádi országok vállalati információs rendszerek használati szokásainak elemzése és értékelése

© KRIDLOVÁ Anita
Miskolci Egyetem, Miskolc
anitacska84@freemail.hu

A vállalkozások számára ahhoz, hogy versenyképesek legyenek más vállalatokkal szemben, szükségük van üzleti információs rendszerek kiépítésére, s ezen rendszerek állandó fejlesztésére. A rendszerek kiépítése és állandó fejlesztése által gyorsabban és időben jut a vállalkozás az információkhoz, melyek szükségesek vállalatuk irányításában.

A vállalatok számára nagyon fontos, hogy ezek a készen vásárolt, esetleg saját fejlesztésű rendszerek hatékonyan és megfelelően működjenek vállalkozásaikon belül. Minden egyes vállalkozásnak haladnia kell a technika fejlődésével, s ezáltal tudnak versenyképesek maradni a többi vállalkozásokkal szemben. Ezek a korszerű technológiák befolyással vannak a vállalat életére, működésükre.

Kutatásom célja volt megvizsgálni azt, hogy a visegrádi országok kis- és középvállalkozásai milyen arányban rendelkeznek, illetve rendelkeznek-e információs rendszerekkel vállalkozásaikon belül.

A volt visegrádi országok gazdasági helyzete

A volt visegrádi országok célja volt, hogy összehangolják regionális érdekeiket. Viszont az Európai Unióhoz való csatlakozás idejében mind a négy ország – Magyarország, Csehország, Lengyelország és Szlovákia – érdekeiket előtérbe helyezték. Az országok helyzete versengővé vált, s nem használták ki együttesen az országaikban rejlő előnyeiket.

Igyekeztek, és próbálkozásaik ellenére sem ért el egyik ország sem gyorsabb felvételi eljárást az Európai Unióba. Egyszerre, ugyanabban az időpontban nyertek felvételt 2004. május 1-én.

A vállalati információs rendszerek szerepe és jelentősége a kis- és középvállalkozásoknál

Minden egyes döntés alapja az információ. A vállalaton belüli üzleti információs rendszer kialakításához hozzátartoznak az információszükségletek, az információk megszerzése, feldolgozása, s nem utolsósorban az információk megfelelő tárolása. Minden, a vállalatnál működő információs rendszer legfőbb célja a probléma megoldása. Ezek az információs rendszerek tárolják a megoldáshoz szükséges információkat, koordinálják azt, valamint visszakereshetővé teszik. Az adatokat közvetíti, feldolgozza, átalakítja és megjeleníti.

Az információs rendszerek használatának gyakorisága függ a vállalkozások méretétől, valamint az információ mennyiségétől is. Kutatásom során felmértem az

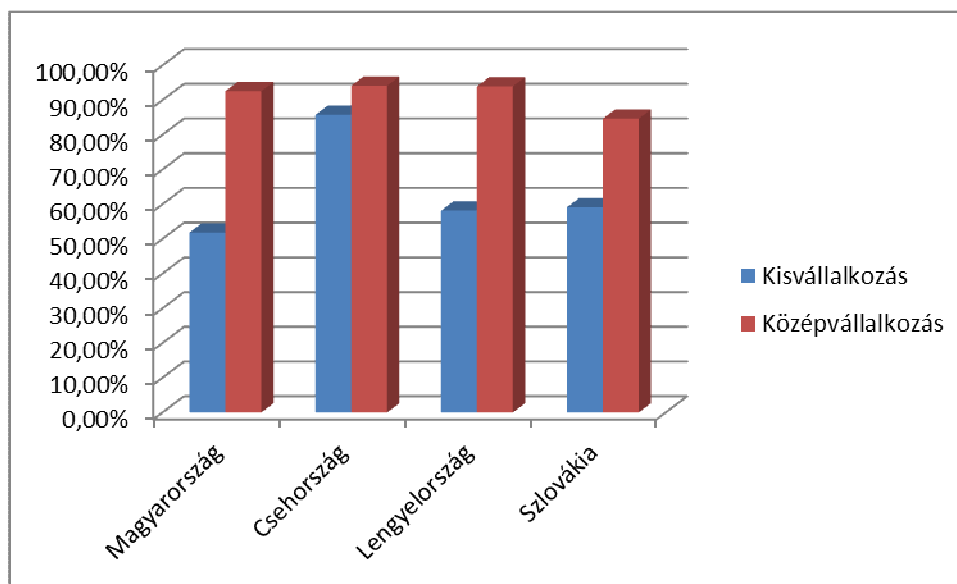
országok kis- és középvállalkozásainál használatos információs rendszerek gyakoriságát. A következő rendszerek gyakoriságára kérdeztem rá: Tranzakció – feldolgozó rendszer (TPS), Irodaautomatizálási rendszer (OAS), Vállalati erőforrás tervező rendszer (ERP), Beszállítói kapcsolat kezelő rendszer (SRM), Ellátási lánckezelő rendszer (SCM), Ügyfélkapcsolat kezelő rendszer (CRM), Vezetői információs rendszer (MIS), Döntés támogató rendszer (DSS), Felsővezetői információs rendszer (EIS), Üzleti intelligencia rendszer (BI), Tudásalapú és szakértői rendszerek (KWS, ES), Térinformatika (GIS), Intranet kommunikáció.

A kutatás elemzése során választ kaptam arra, hogy az egyes országok, ebben az esetben Magyarország, Csehország, Lengyelország és Szlovákia kis- és középvállalkozásai milyen arányban rendelkeznek információs rendszerekkel, s ezeket milyen gyakorisággal használják vállalkozásaikon belül.

Az informatikai struktúrán belül az eredmények alapján értékelem, hogy az országok kis- és középvállalkozásai milyen arányban rendelkeznek a vállalat telephelyén szerver alapú hálózattal.

Az eredmények alapján szerver alapú hálózattal nagyobb arányban (85,71%) a cseh kisvállalkozások rendelkeznek.

1. sz. ábra. Szerver alapú hálózat előfordulásának gyakorisága a kis- és középvállalkozásoknál

Saját szerkesztés

Szlovákia kisvállalkozásainak 59,09%-a, majd a lengyel kisvállalkozások több mint a fele (58,14%) rendelkezik szerver alapú hálózattal. Magyarország kisvállalkozásai rendelkeznek a legkevesebb, 51,85%-uk ilyen típusú hálózattal.

Szerver alapú hálózattal az országok középvállalkozásai közül szintén Csehország rendelkezik nagyobb arányban (94,12%). Lengyelország középvállalkozásainak 93,94%-a, Magyarország középvállalkozásainak pedig 92,59%-a rendelkezik szerver alapú hálózattal. Legkisebb arányban a szlovák középvállalkozások (84,62%) rendelkeznek ilyen típusú hálózattal vállalkozásaikon belül.

Vállalati információs rendszerek használata

Elemzésemet a visegrádi országok kis- és középvállalkozásainál működő információs rendszerek típusainak, illetve előfordulásának gyakoriságával folytatom. Megvizsgáltam, hogy az országok kis- és középvállalkozásai milyen arányban, és milyen típusú információs rendszert, esetleg rendszereket használnak, s ha nem használnak, tervezik-e annak bevezetését.

Magyarország kisvállalkozásainak esetében a leggyakoribb a tranzakció-feldolgozó (TPS) rendszer használata (29,63%), ezt követi az irodaautomatizálási rendszer (OAS) - (22,22%), és az Intranet (18,52%) alkalmazása. A vállalatok 14,81-14,81%-a használ ERP-, SRM-, illetve CRM- rendszereket. Egy kisvállalkozásnál sem található döntéstámogató rendszer. A kisvállalkozások 3,70%-a használ csak térinformatikai rendszert (GIS), de 26%-uk tervezi annak bevezetését. Az irodaautomatizálási rendszer bevezetését tervező kisvállalkozások aránya is ugyanennyi.

Csehország kisvállalkozásai legnagyobb arányban (85,71%) az ERP rendszereket használják. OAS, azaz az irodaautomatizálási rendszert a vállalkozások fele (50,00%), a tranzakció feldolgozó rendszert (TPS) 57,14%-uk használja. Üzleti intelligencia rendszert (BI) 42,86%-uk használja. A különböző információs rendszerek bevezetését tervező kisvállalkozások aránya alacsonynak mondható, mely mindössze 5,8%-ot tesz ki.

A lengyel kisvállalkozások körében a leggyakrabban az intranetet (51,28%) alkalmazzák. Ezt követi a TPS – rendszer (33,33%), majd a beszállítói kapcsolatkezelő (SRM) rendszer (30,77%), az ERP – (28,95%) és végül az irodaautomatizálási rendszer (22,50%).

Szlovákia kisvállalkozásainak közel 60,00%-a használ irodaautomatizálási rendszert, 38,10%-uknál működik TPS – rendszer, míg a harmadik leggyakrabban alkalmazott rendszer (27,27%) a vállalati erőforrás tervező rendszer (ERP). SRM – rendszert a kisvállalkozások 9,09%-nál működik, viszont a válaszadók közel harmada tervezi annak bevezetését.

Szlovákia középvállalkozásai legnagyobb arányban irodaautomatizálási rendszert (83,33%) használnak. Háromnegyedüknél található tranzakció – feldolgozó rendszer (TPS), valamint kétharmaduk használ intranetet. Kevésbé elterjedt az SRM-, SCM-, valamint a CRM – rendszerek. Ezek esetében 40-50% között alakul azon középvállalkozások aránya, amelyek tervezik ezek bevezetését.

A lengyel középvállalkozások leggyakrabban (76,47%) irodaautomatizálási rendszereket használnak, ezt követi az intranet (75,00%). Kiemelkedő jelentőségű a tranzakció – feldolgozó rendszerek (65,63%), valamint az ERP – rendszerek (64,71%) használata is. A középvállalkozások közel fele alkalmaz beszállítói kapcsolatkezelő rendszert, ügyfélkapcsolat kezelő rendszert, valamint üzleti intelligencia rendszereket.

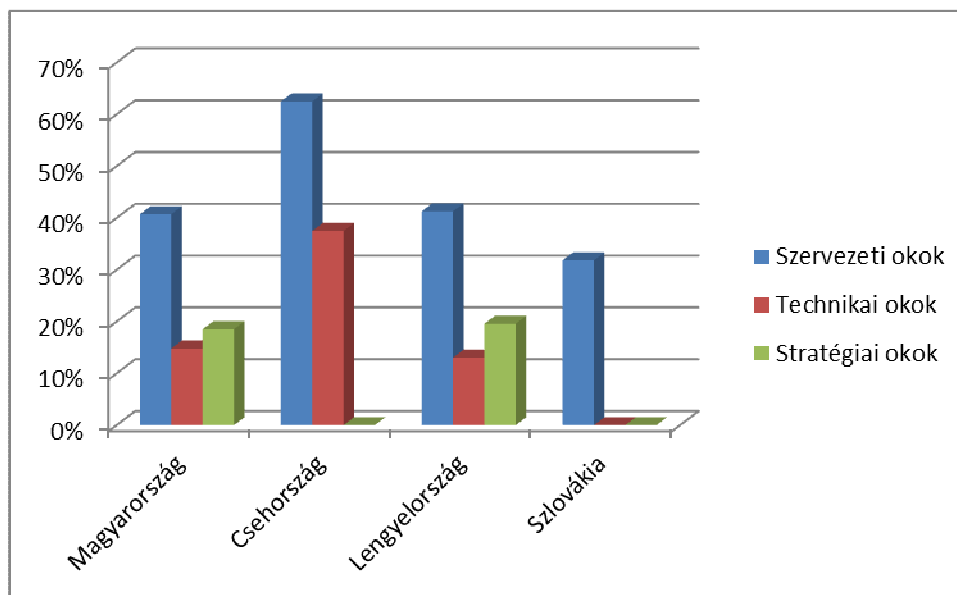
Csehország középvállalkozásai a válaszadók eredményei alapján (80,00%) használ ERP – rendszereket, 20,00%-a pedig még csak tervezi annak bevezetését. Intranetet és tranzakció – feldolgozó rendszert (TPS) azonos arányban használnak (62,50-62,50%) a vállalkozások. Az eredmények alapján a középvállalkozások egyáltalán nem használnak döntéstámogató rendszert (DSS), viszont egyharmaduk tervezi annak bevezetését.

A magyar középvállalkozások 51,85%-a alkalmazza a tranzakció-feldolgozó (TPS) rendszert, ezt követi az irodaautomatizálási rendszer (OAS) - (44,44%) és az

ügyfélkapcsolat kezelő rendszer (CRM) - (44,44%). A vezetői döntéstámogató rendszerek és az ERP alkalmazása 40,74%-ra tehető. Magyarország középvállalkozásai legnagyobb arányban (25,93%) ellátási lánckezelő rendszer (SCM) – bevezetését tervezi.

A vállalkozásoknál meglévő, bevezetett információs rendszereknek több oka is lehet. Lehetnek szervezeti okok, technikai okok, stratégiai okok. Ezen kívül olyan vállalkozások vezetnek be információs rendszereket, amelyek olyan tevékenységet folytatnak, ahol nagyon gyors az információáramlás, valamint a vállalkozás alkalmazkodni szeretne a versenytársakhoz. Egyes vállalkozások üzleti megfontolásból is - termelékenységjavítás, készletcsökkentés, gyorsabb rendelésátfutás - vezetnek be információs rendszereket.

2. sz. ábra. A meglévő rendszer bevezetésének indokai kisvállalkozásoknál

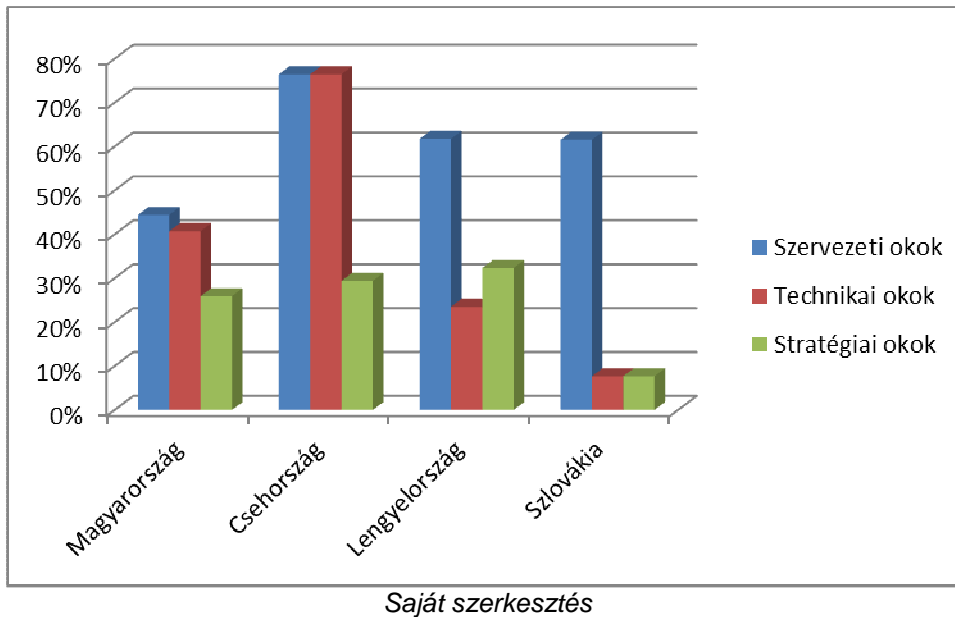
Saját szerkesztés

Magyarország kisvállalkozásai nagyobb arányban a vállalat méretének növekedése, valamint szervezeti hatékonysága javítása céljából vezette be információs rendszereit (40,74%). A cseh kisvállalkozások nagyobb arányban szervezeti okokból vezette be információs rendszereit (62,50%), mint Magyarország, valamint kiemelkedő arányban (37,50%) technikai okokból is vezettek be információs rendszereket.

Lengyelország kisvállalkozásait illetően nagyobb arányba (41,30%) szervezeti okokra vezethető vissza az információs rendszerek bevezetése. Kisebb arányban (19,57%) hivatottak javítani például az elektronikus kereskedelem működési hátterének kiépítésében, valamint a meglévő rugalmatlan, elavult rendszer lecserélésében (13,04%). Az eredmények alapján szlovákiai kisvállalatok nagyobb arányban (31,82%) szervezeti okokból vezette be információs rendszereit.

A magyar középvállalkozások majdnem fele (44,44%) szervezeti okokból, 40,74%-a technikai okokból, s végül 25,93%-a stratégiai okokból vezették be információs rendszereiket. Csehország esetében a vállalkozások azonos arányban (76,47-76,47%) szervezeti és technikai okokból vezették be információs rendszereiket.

3. sz. ábra. A meglévő rendszer bevezetésének indokai középvállalkozásoknál

Lengyelország és Szlovákia középvállalkozásainak hasonlóak az érdekeik, ugyanis a vállalkozások 61,00-61,00%-a a vállalat méretének növekedése, a szervezeti hatékonyság javítása céljából szándékozták bevezetni információs rendszereiket.

A cseh középvállalkozások egyenlő arányban (76,47-76,47%) szervezeti okokból, valamint technikai okokból választották ki információs rendszereiket. Lengyelország középvállalkozásai nagyobb arányban szervezeti okokból (61,76%), valamint stratégiai okokból (32,35%), valamint legkisebb arányban (23,53%) a lengyel középvállalkozások technikai okokból vezették be információs rendszereiket.

Szlovákia középvállalkozásainál a meglévő rendszer bevezetésének indoka legfőképpen a szervezeti okokra vezet vissza. A vállalkozások 61,54%-a részesítette előnyben azt, hogy a kiválasztani kívánt információs rendszer vállalkozását növelje, valamint javítsa annak szervezeti hatékonyságát. Technikai-, valamint stratégiai okokból a vállalkozások csupán 7,69-7,69%-a vezette be információs rendszereit.

Befejezés

A vállalatok működésének legfontosabb alapja az információ. A vállalkozások üzleti kapcsolataikban, illetve mindennapi munkájuk során az egyik legfontosabb tényező a megfelelő információhoz való hozzájutás.

Ezek az információk szükségesek ahhoz, hogy a vállalkozások vezetői megfelelő döntéseket hozhassanak. Az üzleti információs rendszerek megjelenése és elterjedése megváltoztatja azt, hogy ma már szinte minden vállalkozás használ valamilyen információs rendszert. Ezek a technológiák nagyban befolyásolják a vállalat működését, versenyben maradását.

A kutatás elemzése és értékelése során megállapíthattam, hogy a négy ország közül Magyarország és Szlovákia kis- és középvállalkozásai rendelkeznek a legkisebb arányban üzleti információs rendszerrel vállalkozásaikon belül. Ahhoz, hogy a magyar és a szlovák vállalkozások versenyképesek maradjanak, elengedhetetlen az információs rendszerek használata, állandó fejlesztése.